

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

ĐINH VĂN TÍNH

**ĐÁNH GIÁ DỰ ÁN DI DÂN TÁI ĐỊNH CƯ
VÀ GIẢI PHÁP ỔN ĐỊNH ĐỜI SỐNG NHÂN DÂN
VÙNG TÁI ĐỊNH CƯ THỦY ĐIỆN TUYẾN QUANG
TẠI HUYỆN HÀM YÊN VÀ HUYỆN CHIÊM HÓA,
TỈNH TUYẾN QUANG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

THÁI NGUYÊN - 2015

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

ĐINH VĂN TÍNH

**ĐÁNH GIÁ DỰ ÁN DI DÂN TÁI ĐỊNH CƯ
VÀ GIẢI PHÁP ỔN ĐỊNH ĐỜI SỐNG NHÂN DÂN
VÙNG TÁI ĐỊNH CƯ THỦY ĐIỆN TUYẾN QUANG
TẠI HUYỆN HÀM YÊN VÀ HUYỆN CHIÊM HÓA,
TỈNH TUYẾN QUANG**

Chuyên ngành: PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Mã số: 60 62 01 16

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. ĐỖ ANH TÀI

THÁI NGUYÊN - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng, số liệu và kết quả nghiên cứu trong Luận văn này là trung thực và chưa hề được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

Tôi xin cam đoan rằng, mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện Luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong Luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, tháng 10 năm 2015

Tác giả luận văn

Đình Văn Tính

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn, tôi đã nhận được sự giúp đỡ tận tình, sự đóng góp quý báu của nhiều cá nhân và tập thể.

Trước hết, tôi xin trân trọng cảm ơn **PGS. TS. Đỗ Anh Tài** - Trưởng ban Hợp tác quốc tế - Đại học Thái Nguyên đã tận tình hướng dẫn tôi trong suốt thời gian thực hiện đề tài.

Tôi xin trân trọng cảm ơn sự góp ý chân thành của các Thầy, Cô giáo Khoa Kinh tế - Phát triển nông thôn, Phòng Quản lý Đào tạo Sau đại học - Trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên đã tạo điều kiện thuận lợi cho tôi thực hiện, hoàn thành đề tài.

Tôi xin trân trọng cảm ơn UBND huyện Chiêm Hoá, UBND huyện Hàm Yên, Ban di dân tái định cư huyện Hàm Yên, Ban di dân tái định cư huyện Chiêm Hóa, Ban di dân tái định cư huyện Hàm Yên, Phòng Thống kê, Phòng Lao động - Thương binh Xã hội huyện Chiêm Hóa và Hàm Yên.

Cấp uỷ, chính quyền và bà con nhân dân xã có điểm tái định cư thuộc huyện Hàm Yên và Chiêm Hóa đã giúp đỡ tôi trong quá trình thực hiện đề tài này.

Tôi xin cảm ơn đến gia đình, người thân, các cán bộ đồng nghiệp và bạn bè đã động viên, giúp đỡ, tạo điều kiện về mọi mặt cho tôi trong quá trình thực hiện đề tài này.

Một lần nữa tôi xin trân trọng cảm ơn !

Thái Nguyên, tháng 10 năm 2015

Tác giả luận văn

Đinh Văn Tính

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	vii
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu của đề tài	2
3. Yêu cầu của đề tài	2
4. Ý nghĩa của đề tài.....	3
CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU.....	4
1.1. Một số khái niệm liên qua đến nội dung nghiên cứu đề tài	4
1.1.1. Khái niệm di dân	4
1.1.2. Khái niệm về tái định cư.....	5
1.2. Khái quát về chính sách giải phóng mặt bằng của một số nước trên thế giới.....	7
1.2.1. Ngân hàng thế giới (WB)	7
1.2.2. Ngân hàng phát triển Châu á (ADB).....	8
1.2.3. Theo chính sách về Tái định cư bắt buộc của Ngân hàng Thế giới (OP 4.12).....	9
1.2.4. Trung Quốc.....	11
1.2.5. Australia	13
1.2.6. Thái Lan	14
1.2.7. Nhận xét, đánh giá	15
1.3. Khái quát về chính sách giải phóng mặt bằng của Nhà nước Việt Nam	16
1.3.1. Chính sách pháp luật có liên quan đến công tác bồi thường, hỗ trợ và tái định cư để xây dựng các công trình thủy điện	16

1.3.2. Khái quát công tác thu hồi đất, bồi thường, hỗ trợ và tái định cư trên địa bàn tỉnh Tuyên Quang.....	29
1.4. Những ưu nhược điểm về tình hình GPMB trong thời gian qua	30
CHƯƠNG 2: ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	33
2.1. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	33
2.1.1. Đối tượng nghiên cứu	33
2.1.2. Phạm vi nghiên cứu	33
2.2. Thời gian và địa điểm nghiên cứu.....	33
2.2.1. Thời gian nghiên cứu	33
2.2.2. Địa điểm nghiên cứu	33
2.3. Nội dung nghiên cứu	33
2.4. Phương pháp nghiên cứu.....	34
2.4.1. Điều tra các số liệu thứ cấp	34
2.4.2. Điều tra các số liệu sơ cấp.....	34
2.4.3. Phương pháp tổng hợp, phân tích và xử lý số liệu	35
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN.....	36
3.1. Khái quát về dự án thủy điện Tuyên Quang và thực trạng đời sống, việc làm người dân bị thu hồi đất trước khi thực hiện dự án	36
3.1.1. Khái quát về dự án thủy điện Tuyên Quang	36
3.1.2. Về mục tiêu, yêu cầu di dân, tái định cư của Dự án	36
3.1.3. Về số dân phải di chuyển và phương án tạo lập các điểm TĐC	37
3.1.4. Thực trạng đời sống, sản xuất của người dân bị thu hồi đất trước khi thực hiện dự án.....	38
3.2. Mức độ thiệt hại của dự án.....	41
3.2.1. Thiệt hại về đất.....	41
3.2.2. Thiệt hại về tài sản gắn liền với đất.....	41
3.2.3. Mộ mả (mộ) phải di chuyển.....	42

3.2.4. Về tài sản gắn liền với đất của hộ không phải di chuyển	42
3.2.5. Về lâm sản trong vườn rừng hộ gia đình vùng lòng hồ và mặt bằng công trường.....	42
3.2.6. Về công trình kết cấu hạ tầng.....	43
3.2.7. Đánh về mức độ ảnh hưởng của dự án.....	44
3.3. Thực trạng việc triển khai thực hiện dự án di dân tái định cư trên địa bàn huyện Chiêm Hóa và huyện Hàm Yên	46
3.3.1. Bố trí tái định cư.....	46
3.3.2. Giao đất sản xuất nông nghiệp.....	46
3.3.3. Giao đất lâm nghiệp	48
3.3.4. Hỗ trợ phát triển sản xuất cho hộ tái định cư	49
3.3.5. Kết quả đầu tư xây dựng kết cấu hạ tầng khu tái định cư	49
3.4. Đánh giá đời sống, việc làm và hậu sinh kế của người dân tái định cư Thủy điện Tuyên Quang tại huyện Hàm Yên và huyện Chiêm Hóa.....	51
3.4.1. Về dân số và việc làm tại các khu tái định cư	51
3.4.2. Chất lượng nguồn nhân lực	54
3.4.3. Phương án sử dụng tiền bồi thường, hỗ trợ của các hộ dân	56
3.4.4. Đánh giá đời sống và hậu sinh kế của người dân về mặt kinh tế.....	57
3.4.5. Đánh giá ảnh hưởng về mặt xã hội.....	60
3.4.6. Đánh giá ảnh hưởng đến đời sống người dân về quan hệ nội bộ gia đình	61
3.4.7. Tác động đến việc phát triển các công trình hạ tầng kỹ thuật, hạ tầng xã hội.....	61
3.4.8. Ý kiến định hướng phát triển sinh kế của người dân.....	62
3.4.9. Đánh giá chung việc thực hiện dự án TĐC tại địa bàn nghiên cứu.....	63
3.5. Giải pháp ổn định đời sống nhân dân vùng tái định cư Thủy điện Tuyên Quang tại huyện Hàm Yên và huyện Chiêm Hóa.....	66

3.5.1. Giải pháp hỗ trợ phát triển sản xuất nông, lâm nghiệp	66
3.5.2. Giải pháp về đào tạo nghề, tạo việc làm, tăng thu nhập, ổn định cuộc sống cho người dân vùng tái định cư	67
3.5.3. Các giải pháp về lĩnh vực xã hội	68
3.5.4. Giải pháp về đầu tư hệ thống kết cấu hạ tầng	69
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ	71
1. Kết luận	71
2. Đề nghị	71
TÀI LIỆU THAM KHẢO	73
PHỤ LỤC	76

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Ký hiệu	Chú giải
ADB	Ngân hàng phát triển Châu á
BTNMT	Bộ Tài nguyên Môi trường
CNH	Công nghiệp hoá
CNVC	Công nhân viên chức
CP	Chính phủ
ĐTH	Đô thị hoá
GPMB	Giải phóng mặt bằng
HĐBT	Hội đồng Bộ trưởng
HĐH	Hiện đại hoá
HTX	Hợp tác xã
NĐ	Nghị định
QĐ-UBND	Quyết định của uỷ ban nhân dân tỉnh
TĐC	Tái định cư
TT- BTC	Thông tư Bộ Tài chính
TTLB	Thông tư liên bộ
TW	Trung ương
UBND	Uỷ ban nhân dân
WB	Ngân hàng thế giới

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1. Dân số phải di chuyển dự án thủy điện Tuyên Quang.....	40
Bảng 3.2. Tổng hợp giá trị thiệt hại về vật chất do thực hiện dự án.....	45
Bảng 3.3. Tình hình giao đất sản xuất nông nghiệp cho các hộ TĐC	48
Bảng 3.4. Tổng hợp dân số, lao động tại các khu tái định cư.....	51
Bảng 3.5. Tổng hợp kết quả điều tra dân số, lao động tại các khu TĐC	52
Bảng 3.6. Tình hình lao động và việc làm của các hộ dân	53
Bảng 3.7: Tổng hợp chất lượng nguồn nhân lực trong cộng đồng dân TĐC.....	54
Bảng 3.8. Phương thức sử dụng tiền bồi thường hỗ trợ của các hộ dân.....	56
Bảng 3.9. Thu nhập bình quân của hộ dân trước và sau khi di dời.....	57
Bảng 3.10. Tổng hợp một số nội dung liên quan đến đời sống và sản xuất của hộ TĐC	59
Bảng 3.11. Tình hình an ninh trật tự xã hội tại khu tái định cư	60
Bảng 3.12. Quan hệ nội bộ gia đình của các hộ dân sau khi bị thu hồi đất....	61
Bảng 3.13. Tình hình tiếp cận các cơ sở hạ tầng, phúc lợi xã hội	62